

Første samling

Fagnettverk norsk - DEKOM

Valdres og Hadeland, ungdomstrinn

01.10.2020

Agenda

- Kva er dette for eit forum, og kva skal vi bruke det til?
- Kompetanseomgrepet og djupnelæring
- Djupne over tid
- Djupne her og no
- To generelle modellar for å lære om å lære
- Gruppearbeid og deling
- Drøfting av innhald i vidare samlingar
- Mellomarbeid og evaluering

Kva er dette «Fagnettverk norsk» og DEKOM?

Utdanningsdirektoratet

Høringer | Presse | Kalender | Or

Utdanningsløpet | Læring og trivsel | Eksamen og prøver | Kvalitet og kompetanse

Du er her: Forside - Kvalitet og kompetanse - Lokal kompetanseutvikling

Lokal kompetanseutvikling

Fre prinsipper ligger til grunn for kompetanseutvikling i skolen:

1. Kommuner og fylkeskommuner har hovedansvaret for kvalitetsutviklingen.
2. Kommuner og fylkeskommuner skal ha økt handlingsrom.
3. Det statlige virkemiddelapparatet skal være differensiert.
4. Kompetanseutvikling skal være forsknings- og kunnskapsbasert.

Situasjon:
Fagfornyinga (LK20) fordrar at vi norsk-lærarar gjer justeringar i måtar vi tenker om og underviser i norskfaget.

De: Norsklærarar på barnetrinnet i Valdres og Hadeland. «Førstelinje-arbeidaren» som er det avgjerande leddet for at det skal bli noko endring som helst.

Kristin Andvik Hoaas:
høgskolelektor i norsk språk. Underviser i fagdidaktikk og diverse språktema på lærarutd. på Hamar.

Fagnettverk

Vi samarbeider med mange kommuner om å gjennomføre nettverk i ulike fag, innenfor eller på tvers av kommuner og regioner. I nettverkene benytter vi fagdidaktiske ressurser fra lærerutdanninga ved HINN eller andre fagdidaktiske kompetansmiljø.

Kompetansepakke for innføring av nytt læreplanverk

Kompetansepakken består av fem hovedmoduler, og en introduksjonsmodul vi anbefaler å starte med. Kompetansepakken er åpen for alle, og skal støtte i arbeidet med å bruke, tolke og forstå det nye læreplanverket.

https://dekom.no

DEKOM Desentralisert kompetanseutvikling ved Høgskolen i Innlandet

Senter for livslang læring (SELL)

INN Høgskolen i Innlandet

Søk i deko SØK →

Desentralisert kompetanseutvikling er en ny ordning for kompetanseutvikling i skolen. Vår rolle er å delta i samarbeidsforum og fungere som utviklingspartnere for skoleeiere samt bidra med faglig innhold i det lokale utviklingsarbeidet.

Les mer om den nasjonale ordningen på Udir sine nettsider.

udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/kompetansepakke-for-innforing-av-nytt-lareplanverk/

Arbeid med Fagfornyinga på skolen din tidlegare

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/kompetansepakke-for-innforing-av-nytt-lareplanverk/>

Utdanningsdirektoratet

Høringer | Presse | Kalender | Or

Utdanningsløpet | Læring og trivsel | Eksamen og prøver | Kvalitet og kompetanse

Du er her: Forside - Kvalitet og kompetanse - Lokal kompetanseutvikling

Lokal kompetanseutvikling

Fre prinsipper ligger til grunn for kompetanseutvikling i skolen:

1. Kommuner og fylkeskommuner har hovedansvaret for kvalitetsutviklingen.
2. Kommuner og fylkeskommuner skal ha økt handlingsrom.
3. Det statlige virkemiddelapparatet skal være differensiert.
4. Kompetanseutvikling skal være forsknings- og kunnskapsbasert.

Modul 1: Overordnet del - verdiløftet i praksis

- 1.1 Verdiløftet i praksis
- 1.2 Hva er overordnet del?
- 1.2.1 Hva er overordnet del? (video)**
- 1.2.2 Overordnet del (aktivitet)
- 1.2.3 Fellesmøte - Overordnet del (aktivitet)
- 1.3 Elevstemmer
- 1.4 Modulavslutning

1.2.1 Hva er overordnet del? (video)

Film

Dere har så langt fått innblikk i noen sentrale perspektiver i overordnet del, og jobbet sammen i denne filmen får dere en kort innføring i hva overordnet del av læreplanverket er i sin helhet. I helheten i overordnet del, selv om modul 1 i stor grad er avgrenset til arbeid med verdiene overordnet del.

Peter Tryggestad fra Utdanningsdirektoratet tar dere med gjennom de ulike delene. Se filmen i videoen.

2. Prinsipper for læring, utvikling og danning

- Folkehelse og livsmestring
- Demokrati og medborgerskap
- Bærekraftig utvikling

Situasjon:
Fagfornyinga (LK20) fordrar at vi norsk-lærarar gjer justeringar i måtar vi tenker om og underviser i norskfaget.

De: Norsk-lærarar på barnetrinnet i Valdres og Hadeland. «Førstelinje-arbeidaren» som er det avgjerande leddet for at det skal bli noko endring som helst.

De har sett filmar frå «Kompetansepakka» om overordna del av læreplanen og arbeidd med oppgåver til denne – på ulike måtar og i ulikt omfang.

udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/kompetansepakke-for-innforing-av-nytt-lareplanverk/

Kompetansepakke for innføring av nytt læreplanverk

Kompetansepakken består av fem hovedmoduler, og en introduksjonsmodul vi anbefaler å starte med. Kompetansepakken er åpen for alle, og skal støtte i arbeidet med å bruke, tolke og forstå det nye læreplanverket.

Kva skal vi bruke «Fagnettverk norsk» til?

Situasjon:

Fagfornyninga (LK20) fordrar at vi norsk-lærarar gjer justeringar i måtar vi tenker om og underviser i norskfaget.

De: Norsklærarar på barnetrinnet i Valdres og Hadeland. «Førstelinje-arbeidaren» som er det avgjerande leddet for at det skal bli noko endring som helst.

Støtte profesjonsfellesskapen på dei enkelte skolane i arbeidet med nye læraplanar i norskfaget, og vere ein stad for å «dele og stele» på tvers av skolar.

Arbeide på tvers på samlingane, og saman med eigne kollegaer mellom samlingane.

Kva er nytt i norskfaget?

færre kompetansemål (men mykje på grunn av omstrukturering av måla)

formulering av seks **kjerneelement** i faget

omtale av **vurdering** til kvart av stega i læreplanen

og i overordna del?

ei presisering av kva vi meiner med **kompetanse** og læring som **djupnelæring**

tre **tverrfaglege tema**

Støtte profesjonsfellesskapen på dei enkelte skolane i arbeidet med nye læraplanar i norskfaget, og vere ein stad for å «dele og stele» på tvers av skolar.

Arbeide på tvers på samlingane, og saman med eigne kollegaer mellom samlingane.

Kva er med vidare frå det gamle norskfaget?

«norskfaget er og skal være både et språkfag, og et sentralt fag for kulturforståelse, kommunikasjon, dannelse og identitetsutvikling» (Kunnskapsdepartementet, 2016, s. 50)

færre kompetansemål (men mykje på grunn av omstrukturering av måla)

formulering av seks **kjerneelement** i faget

omtale av **vurdering** til kvart av stega i læreplanen

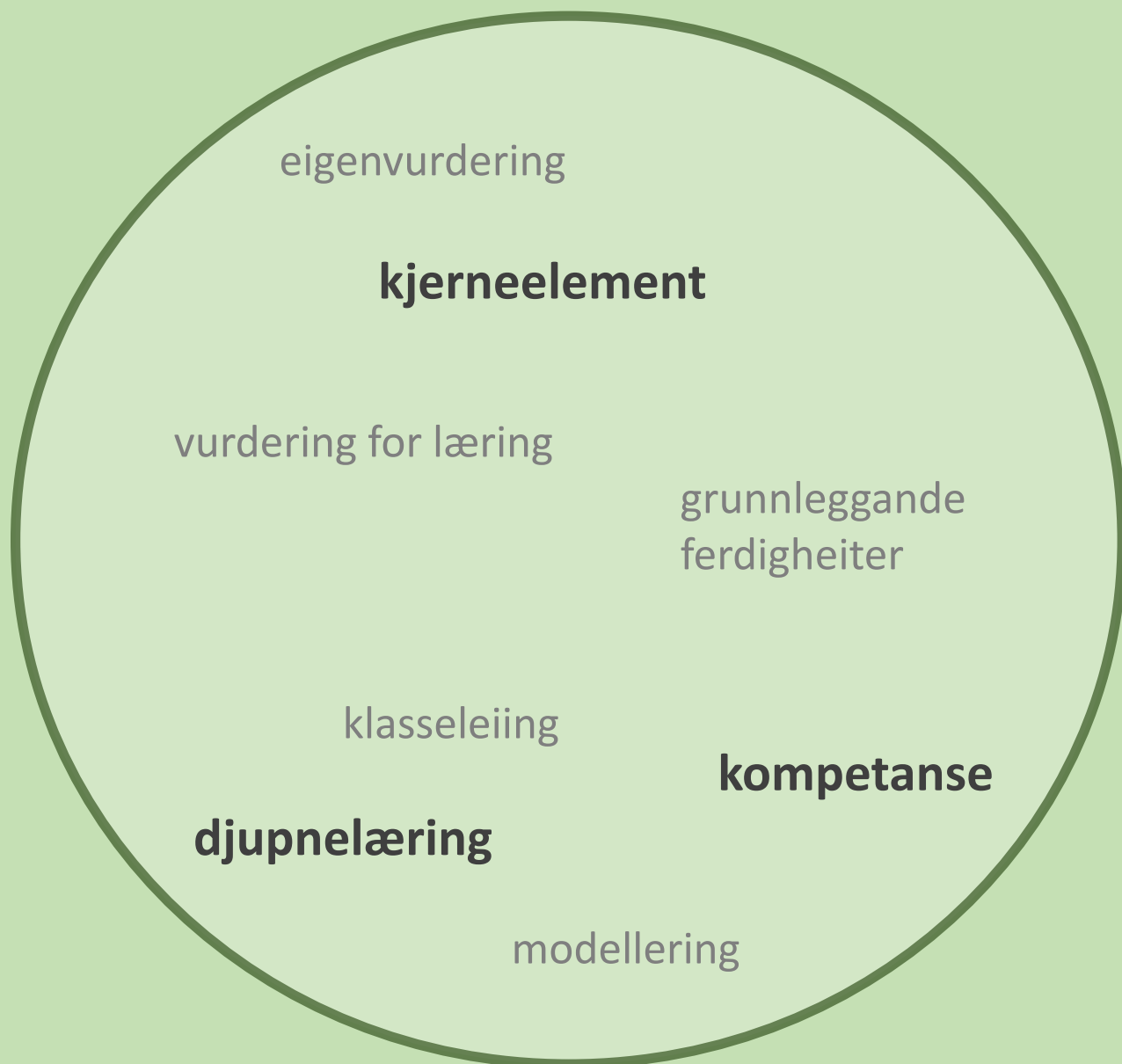
ei presisering av kva vi meiner med **kompetanse** og læring som **djupnelæring**

tre **tverrfaglege tema**

kjerneelement

djupnelæring

kompetanse

MÅL:

at innhaldet i desse omgrepa, saman med vår faglege, didaktiske og pedagogiske kompetanse, skal bli ein sjølvstøtt del av måten vi er norsklærarar på,

både i klasserommet, i planlegging, refleksjon og samarbeid

Då nærmar vi oss det første konkrete nedslaget:
DJUPNELÆRING

Men ein omveg via kompetanse-omgrepet:

Kompetanse-omgrepet

«Kompetanse er å kunne **tilegne seg** og anvende kunnskaper og ferdigheter til å mestre utfordringer og løse oppgaver i kjente og **ukjente sammenhenger** og situasjoner. Kompetanse innebærer forståelse og evne til **refleksjon** og kritisk tenkning.»

Djupnelæring

«Skolen skal gi rom for dybdelæring **slik at elevene utvikler forståelse av sentrale elementer og sammenhenger innenfor et fag**, og slik at de lærer å bruke faglige kunnskaper og ferdigheter i **kjente og ukjente sammenhenger**. I arbeidet med fagene skal elevene møte oppgaver og delta i varierte aktiviteter av **stadig økende kompleksitet**.

Dybdelæring i fag innebærer å anvende kunnskaper og ferdigheter på ulike måter, slik at elevene **over tid** kan mestre ulike typer faglige utfordringer **individuellt og i samspill** med andre.»

Samanhengen mellom kompetanseomgrepet og djupnelæring

- forståing (vs. hugse og gi att)
- anvending (i kjende og ukjende situasjonar)
- reflektere over eiga læring

→ Kompetanse fordrar djupnelæring

Djupnelæring

1. Djupne over tid
2. Djupne her og no

Djupne i læringa over tid:

Kritisk tilnærming til tekst:

7. trinn

orientere seg i faglige kilder på bibliotek og digitalt, vurdere hvor pålitelige kildene er, og vise til kilder i egne tekster

reflektere etisk over hvordan eleven framstiller seg selv og andre i digitale medier

10. trinn

bruke kilder på en kritisk måte, markere sitater og vise til kilder på en etterrettelig måte i egne tekster

utforske og vurdere hvordan digitale medier påvirker og endrer språk og kommunikasjon

vg1 SF / vg2 YF

bruke ulike kilder på en kritisk, selvstendig og etterrettelig måte

gjøre rede for og reflektere over bruken av retoriske appellformer og språklige virkemidler i sakprosa tekster

Djupne i læringa over tid:

Muntlig kommunikasjon:

7. trinn

lytte til og videreutvikle innspill fra andre og begrunne egne standpunkter i samtaler

10. trinn

bruke fagspråk og argumentere saklig i diskusjoner, samtaler, muntlige presentasjoner og skriftlige framstillinger om norskfaglige og tverrfaglige temaer

vg1 SF / vg2 YF

lytte til andre, bygge opp saklig argumentasjon og bruke retoriske appellformer i diskusjoner

greie ut om og drøfte norskfaglige eller tverrfaglige temaer muntlig (vg1 SF)

bruke relevant fagspråk til å presentere, gjøre rede for og dokumentere faglige emner og arbeidsprosesser fra eget utdanningsprogram (vg2 YF)

Djupne i læringa her og no

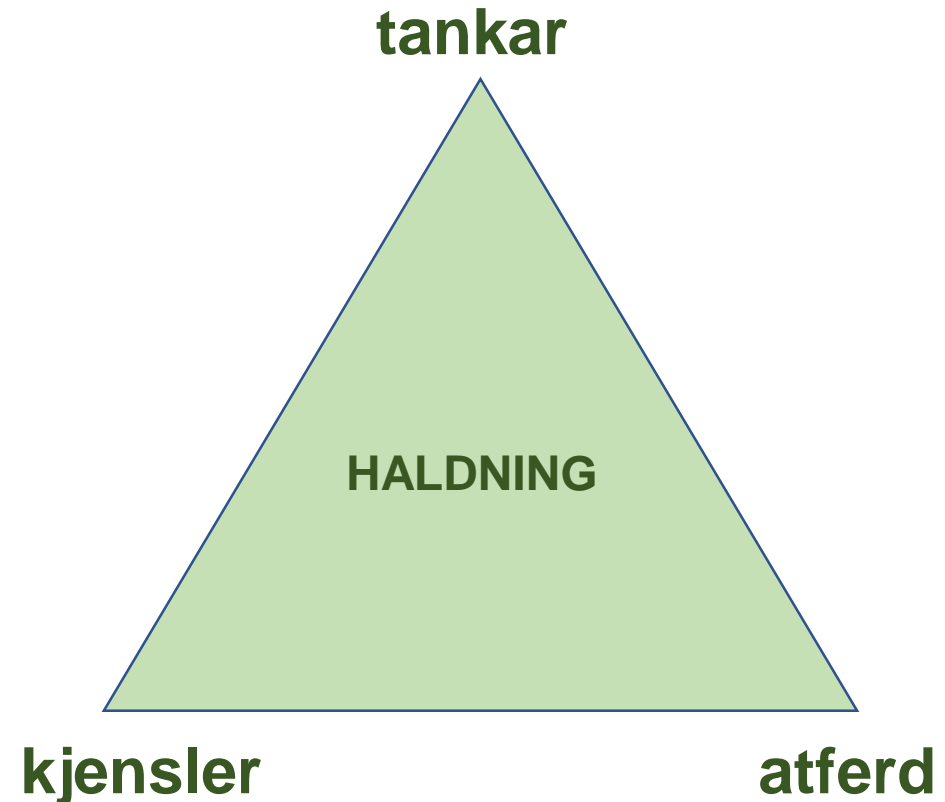
Heile kroppen, ikkje berre tankane, må vere med for at djup læring skal skje.

(Østern m.fl., 2019)

Haldning er korleis vi reagerer ovanfor noko, med tankar, kjensler og atferd.

(Svartdal, 2020)

Kva *haldning* tek eleven til innhaldet og arbeidsmåten læringsarbeidet?

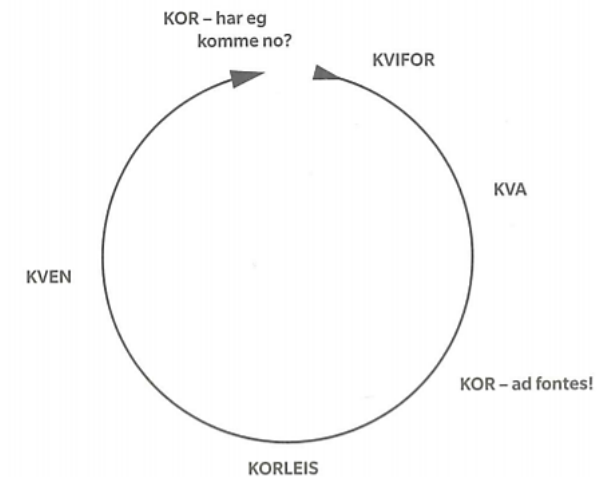

Djupne i læringa her og no

«det som er mest nytt med djupnelæring i praksis, er det at elevane i større grad skal kunne eige sin eigen læringsprosess og overføre det dei lærer seinare til ein ny situasjon»

(Talsethagen og Nyhus i Blikstad-Balas og Solbu, 2020, s. 132-133)

Nyttig reiskap: modellar!

Bademodellen

(Talsethagen og Nyhus i Blikstad-Balas og Solbu, 2020, s. 133)

Sirkelmodellen

Kvifor: skape interesse, vekke engasjement

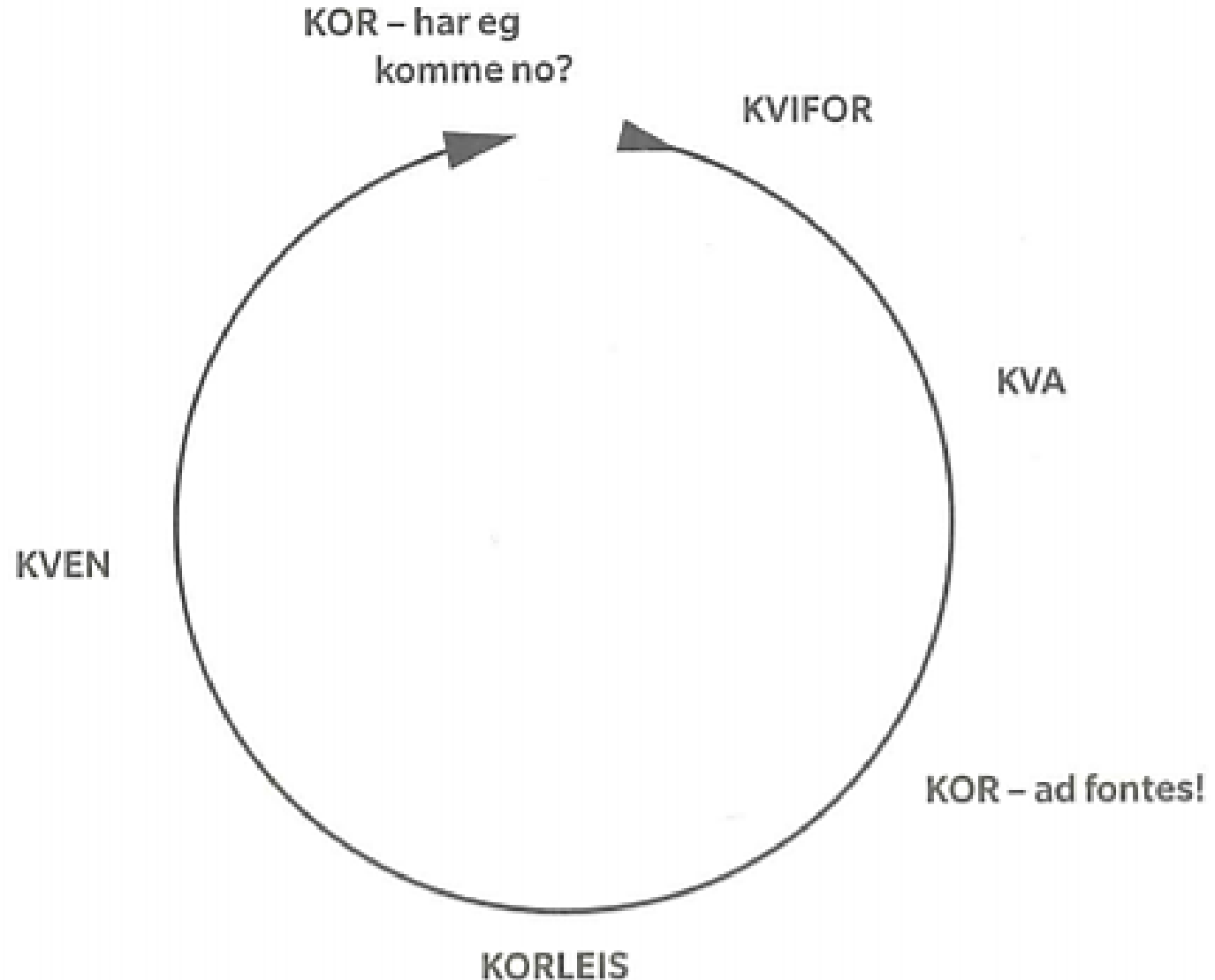
Kva: Kva kan eg frå før, kva bør eg vite?

Kor – ad fontes: Kor skal eg gå for å lære meir?

Korleis: Kva skal eg gjere for at dette nye skal bli til ein del av meg – altså for at eg skal lære?

Kven: vise fram det som er lært – og ikkje berre til læraren

Kor – har eg komme no: vurdering og refleksjon. Kva er lært – både om læring og om fag.

Jaha!?

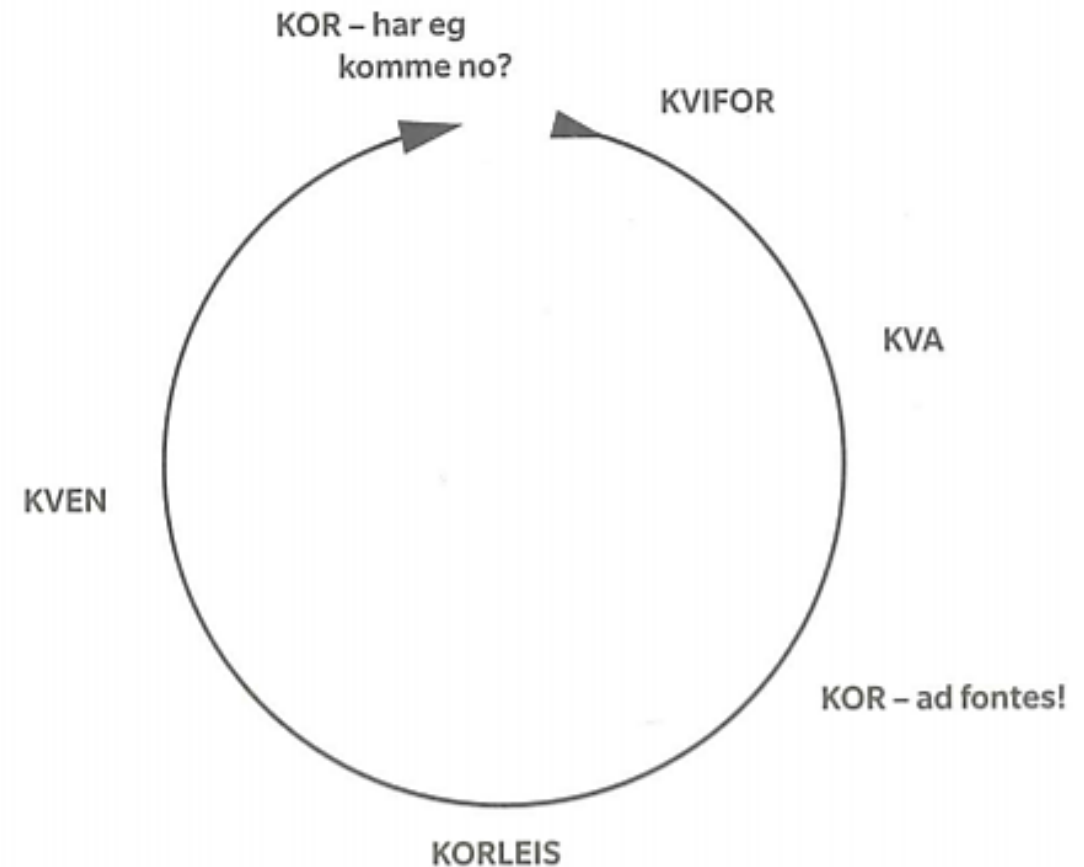
«Så kan ein jo med kritisk røst spørje om alt dette egentleg er noko nytt. Og vi vil vere dei første til å riste på hovudet her, for det er klart at det er det ikkje. Dette er jo nettopp oppskrifta på tusenvis av undervisningsopplegg i det ganske land!

Skilnaden ligg i at vi kanskje i større grad må dele innsikta om dei ulike ledda i ein læringsprosess med elevane våre.»

(Talsethagen og Nyhus i Blikstad-Balas og Solbu, 2020, s. 140)

Gruppearbeid 1

- Er de einige i påstanden om at vi har mykje å gå på når det gjeld å la elevane «lære å lære»? Kom gjerne med eksempel på grep i undervisninga du allereie brukar for at elevane skal få bli medvitne om korleis dei lærer.
- Kva nytte kan vi ha av modellar som «bademodellen» og «sirkelmodellen» i norskfaget i barneskolen?

Ein på gruppa er ordstyrar (den neste som har bursdag). Ein annan er oppsummerar (den som sist hadde bursdag) – og får dele i fellessamlinga etter gruppearbeidet.

Samlingane vidare og evaluering denne samlinga

- djupnelæring
- kjerneelementa

Mine forslag til
nedslag →

Kva av desse er
mest relevant for
dykk? Og har de
andre forslag?

Meld inn på
evaluerings-
skjemaet for
samlinga:

<https://nettskjema.no/a/164960>

- For kjerneelementet "Språkleg mangfald" er det verb i kompetansemåla på alle trinn i grunnskolen som seier at elevane skal "utforske". Kva vil det seie å UTFORSKE, og korleis kan vi legge til rette for det?
- Vi brukar ofte KLASSEROMSSAMTALEN som støtte for elevane si leseforståing av tekstar, både knytt til "Tekst i kontekst" og "Kritisk tilnærming til tekst". Korleis kan vi bruke klasseromssamtalen for å hjelpe elevane til å bli meir medvitne om korleis dei konstruerer forståing i møte med tekst?
- METASPRÅK OM GRAMMATIKK: «Korleis (og kvifor) kan vi gjere undervising i grammatikk til ein integrert del av arbeidet med "Språkleg mangfald" og "Skriftleg tekstskaping?"

Mellomarbeid

1. Sjå foredrag av professor i norskdidaktikk Marte Blikstad-Balas om Fagfornyelsen, og legg særleg vekt på det ho serier om planlegging av undervisning.

<https://utdanningsforskning.no/artikler/marte-blikstad-balas-om-fagfornyelsen/>

Diskuter med ein eller fleire norsklærarkollegaer: Kva er det Blikstad-Balas meiner vi bør endre i måten vi planlegg på? Korleis skal vi planlegge norskundervisninga på ein måte som gjer at vi tek vare på prinsippa for læring i overordna del av læreplanen?

2. Finn ein praksisforteljing frå eigen praksis som viser korleis elevar vinn innsikt i eigen læringsprosess, og reflekter over korleis du kan planlegge for at dette skal skje oftare.

Neste samling: tirsdag 17. november

Litteratur

Blikstad-Balas, M. & Solbu, K. R. (2019) *Det nye (nye) norskfaget*. Bergen: Fagbokforlaget.

Kunnskapsdepartementet (2016). *Fag – Fordypning – Forståelse – En fornyelse av Kunnskapsløftet* (Meld. St. 28 2015-2016). Henta 25.09.2020 frå <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-28-20152016/id2483955/>

Svartdal, E. (2020). Holdning. I *Store norske leksikon* på snl.no. Henta 25.09.2020 frå <https://snl.no/holdning>

Østern, T. P. m.fl. (2019). *Dybde//læring – en flerfaglig, relasjonell og skapende tilnærming*. Oslo: Universitetsforlaget.